

institut alternativa

ANALIZA FINANSIRANJA JAVNIH POLITIKA ZA ROME NA LOKALNOM I NACIONALNOM NIVOU ZA 2017. GODINU

Rezultati monitoringa i preporuke za unapređenje stanja

Ministarstvo javne uprave

Romska organizacija mladih

“Koračajte sa nama - Phiren Amenca”, Podgorica

ZA IZDAVAČA:

Elvis Beriša

AUTORI/KE:

Almedina Jasharaj

Elvis Beriša

Milica Bogdanović

DIZAJN I PRELOM:

Jelena Tošković

ŠTAMPA:

Promotive

Podgorica, jun 2019. godine

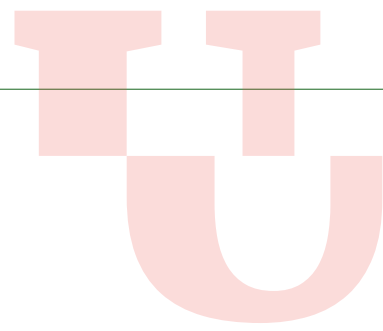
Ministarstvo javne uprave

Ova publikacija nastala je u okviru projekta “Transparentna javna potrošnja za politike na romsku inkluziju” koji je podržan kroz Program malih grantova u okviru projekta “Money Watch - Civilno društvo, čuvar budžeta”, koji sprovodi Institut alternativa u partnerstvu sa Institutom za javne financije iz Zagreba i NVO Novi horizont iz Ulcinja. Projekat finansira Evropska unija kroz Instrument za civilno društvo, a kofinansira Ministarstvo javne uprave Crne Gore. Sadržaj dokumenta predstavlja isključivu odgovornost Romske organizacije mladih “Koračajte sa nama - Phiren Amenca” i ne odražavaju nužno stavove Evropske unije, Ministarstva javne uprave i Instituta alternativa.

SADRŽAJ

Uvod	1
Ključna pitanja istraživanja	3
Ključni nalazi	4
• Institucije	4
• Opštine	12
• Domaći fondovi	15
• EU fondovi	20
Preporuke	26

UVOD

Romska organizacija mladih “Koračajte sa nama - Phiren Amenca” je u prethodnih pola godine sprovedla istraživanje o izdvajanju sredstava iz državnog i opštinskih budžeta za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori, kao i o finansiranju projekata koji za cilj imaju poboljšanje položaja ove populacije.

Cilj ovog istraživanja je bio da se utvrdi nivo finansijske podrške za aktivnosti i projekte unapređenja položaja Roma i Egipćana, ali i nivo transparentnosti tog procesa.

Istraživanje je sprovedeno kroz analizu dokumenata i informacija dobijenih po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama i/ili putem pretrage veb sajtova institucija, lokalnih samouprava, međunarodnih organizacija i fondova.

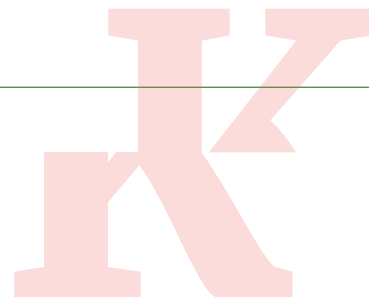
Na osnovu rezultata ovog istraživanja, vodeći se međunarodnim standardima u oblasti transparentnosti javnih politika i finansiranja nevladinih organizacija, pripremili smo preporuke za unaprjeđenje postojećeg stanja.

Preporuke će biti upućene donosiocima odluka u lokalnim samoupravama i državnim organima, a mogu biti od koristi i predstavnicima međunarodnih institucija i kolegama iz NVO sektora koji se bave ovim pitanjima.

U fokusu našeg istraživanja su bile ključne institucije obuhvaćene Strategijom za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana 2016-2020 i Akcionim planom za sprovođenje ove Strategije za 2017. godinu (Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo

zdravlja, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo kulture, Zavod za zapošljavanje), kao druge važne institucije poput Ministarstva finansija, Ministarstva održivog razvoja i turizma, Ministarstva sporta i mladih. Istraživanjem su obuhvaćene opštine u kojima živi znatan broj romskog i egipćanskog stanovništva (Podgorica, Nikšić, Berane, Herceg Novi, Kotor, Tivat, Budva, Bar, Ulcinj, Pljevlja, Bijelo Polje, Rožaje). Uz to, istraživanjem smo obuhvatili i fondove i organizacije koje su finansirale projekte za Rome i Egipćane, poput Komisije za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću, Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava Crne Gore, Centra za očuvanje kulture manjina, Evropske delegacije u Crnoj Gori, Crvenog krsta Crne Gore, Help-a.

KLJUČNA PITANJA U OVOM ISTRAŽIVANJU SU BILA:

- Koliko novca su institucije/opštine/tijela izdvojile u 2017. godini za aktivnosti koje se odnose na socijalnu inkluziju Roma i Egipćana?
- Koje aktivnosti su institucije/opštine/tijela/fondovi sproveli u 2017. godini za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana?
- Da li su u 2017. godini institucije/opštine/tijela/fondovi sprovodili konkurs za finansiranje projekata nevladinih organizacija i da li su finansijski podržali neki od projekata koji za cilj ima poboljšanje položaja Roma i Egipćana?
- Koliko projekata za poboljšanje projekata Roma i Egipćana je podržano i u kom iznosu?
- Da li su na sajtu objavljene zbirne i individualne bodovne liste ocijenjenih projekata na sprovedenim konkursima institucija/opština?

Ostajemo otvoreni za sve sugestije, dobronamjerne kritike i rasprave o preporukama.

Autori izvještaja

KLJUČNI NALAZI ISTRAŽIVANJA

Institucije

Većina institucija na državnom nivou su sprovodile aktivnosti za rješavanje problema Roma i Egipćana sa skromnim budžetskim sredstvima

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava

Odjeljenje za unapređenje i zaštitu prava Roma i Egipćana imalo je
budžet od 156 hiljada eura

Prema podacima iz izvještaja za 2017. godinu o sprovođenju Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020, ova institucija je, između ostalog, u saradnji sa Ministarstvom prosvjete sprovela kampanju upisa u prvi razred u naseljima u kojima žive Romi i Egipćani u Podgorici, Nikšiću, Beranama i Herceg Novom, izradila flajere na crnogorskom, albanskom i romskom jeziku, dodijelila kompletne udžbenika za djecu romske i egipćanske populacije za I, II i III razred osnovne škole. Takođe, realizovani su motivacioni časovi/edukacije u osnovnim školama i organizovano sedmodnevno zimovanje/letovanje u dječijem odmaralištu JU "Lovćen-Bečići" na Ivanovim koritima na Cetinju, u okviru ovog motivacionog podsticanja organizovane su radionice o borbi protiv dječijih ugovorenih brakova i nasilja u porodici, obezbijeđene su stipendije za srednjoškolce u iznosu od 60 eura i za studente 150 eura. U odgovoru koje je Ministarstvo dostavilo Romskoj organizaciji mladih Phiren Amenca naveli su da nijesu planirali sredstva za finansiranje projekata nevladinih organizacija koje za cilj imaju rješavanje problema RE populacije, niti su sprovodili javne konkurse za dodjelu projekata u 2017. godini.

Ministarstvo prosvjete izdvojilo je za aktivnosti ukupno **67.500 eura**.

Ministarstvo kulture je izdvojilo skoro **7.000 eura**.

Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, kao i **Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP)** su odgovorili da nijesu izdvajali sredstava za inkluziju Roma i Egipćana, niti su sprovodili konkurse za dodjelu projekata nevladinim organizacijama. Zavod za zapošljavanje Crne Gore odgovorio je da je za realizaciju programa za Rome i Egipćane izdvojeno skoro **37 hiljada eura**, dok je Evropska unija finansirala projekat Zavoda sa **76.5 hiljada**. Takođe, Centar za očuvanje i razvoja kulture manjina Crne Gore izdvojio je u 2017. godini ukupno **9.950 eura** za različite aktivnosti.

U ključnim oblastima za sprovođenje Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana 2016-2020, prema podacima iz Izvještaja o napretku u oblasti romske inkluzije u 2017. godini¹, potrošeno je **10,399,661 eura**.

Od toga je iz državnog budžeta potrošeno **427 hiljada eura**, iz IPA fondova **549.731 euro**, iz regionalnog stambenog programa **9.4 miliona** i od UNHCR **22.504 eura**.

¹ Izvještaj o napretku Crne Gore za 2017. godinu, Regionalni savjet za saradnju.

Dostupno na: <https://bit.ly/2WrQlYa>. Pristupano: 24. maja 2019.

► Obrazovanje

Prema podacima iz Izvještaja o napretku u oblasti romske inkluzije u 2017. godini, za obrazovanje je potrošeno

269,649 eura

U dopisu Ministarstva prosvjete koji je Romskoj organizaciji mladih dostavljen za potrebe ovog izvještaja je pojašnjeno da je od ukupno

67.500 eura

50.000 eura

potrošeno za
besplatne
udžbenike

10.000 eura

za osnovno
obrazovanje
odraslih

1.000 eura

za troškove oslobađanja
plaćanja vanrednog
polaganja IV razreda
srednje škole

1.500 eura

za formiranje
tima za
prevenciju
napuštanja škole

► Zapošljavanje

Crna Gora je u oblasti zapošljavanja u 2017., prema podacima iz izvještaja o napretku u oblasti romske inkluzije, potrošila

600,000 eura

U dopisu koji nam je dostavio Zavod za zapošljavanje Crne Gore izdvojeno je oko

113.000 eura

za realizaciju projekata za poboljšanje položaja romske i egipćanske populacije

od toga je
36.882 eura
potrošeno iz
budžeta ove
institucije

dok je
85.019 eura
za projekat "**Korak
naprijed ka tržištu
rada**" dodijelila
Evropska unija

učešće
ZZZCG je bilo
8.502 eura

► Stanovanje

Ministarstvo rada i socijalnog staranja, u dopisu našoj organizaciji, navelo je da Regionalni stambeni program, koji sprovodi ova institucija, a odnosi se na interno raseljena i raseljena lica, ne prepoznaje Rome i Egipćane kao posebnu kategoriju, bez obzira što je značajan broj pripadnika ove zajednice riješio stambeno pitanje kroz ovaj program. Takođe, oni su naveli i da Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti ne prepoznaje Rome i Egipćane kao posebnu kategoriju, pa Ministarstvo ne vodi posebnu evidenciju o eventualnom pružanju pomoći ovim licima. Takođe, ovo Ministarstvo u 2017. godini nije sprovodilo konkurs za finansiranje projekata nevladinih organizacija.

► Zdravlje

U dopisu našoj organizaciji, Ministarstvo zdravlja je navelo da ne postoje posebna finansijska sredstva za zaštitu prava Roma i Egipćana. Ipak, u saradnji sa opštinama su radili preventivne preglede za Rome i Egipćane. Takođe, kroz program finansiranja projekata nevladinih organizacije, kroz projekte NVO koje su se bavile prevencijom HIV-a u okviru kojeg su obuhvaćeni i pripadnici romske i egipćanske zajednice. U izvještaju o napretku u oblasti romske inkluzije za 2017. se ne navodi koliko je novca potrošeno u oblasti zdravlja.

► Kultura, Identitet, Informisanje

U izvještaju o napretku u oblasti
romske inkluzije za 2017.
se navodi da je

107.500 eura

izdvojeno za oblast kultura,
identitet i informisanje

U dopisu Ministarstva kulture koji je
dostavljen NVO Phiren Amenca se
navodi da je ukupno

6.920 eura

potrošeno za najbolji istraživački
prilog objavljen u medijima na temu
"Socijalna integracija Roma u Crnoj
Gori" (**1020 eura**),

sufinansiranje projekta-temetskog
broja časopisa Medijska politika
"Slovo o Romima-romsko slovo"

1.300 eura

finansiranje informativno-
edukativnog sadržaja o inkluziji
romske i egipćanske populacije

4.600 eura

Centar za očuvanje i razvoj kulture
manjina je sa ukupno

9.950 eura
podržao

organizovanje manifestacije proslave
8. Aprila - Međunarodnog dana Roma
(**800 eura** - za NVO Udruženje Roma Crne Gore)
i kulturno-zabavne manifestacije "Đurđevdanski
dani kulture, zanatstva i tradicije Roma"
(**300 eura** - za NVO Demokratski romski centar)

štampanje dva broja časopisa za kulturu,
književnost i nauku "Kod" (**3.200 eura**)

izdavanje romana romskog autora
Ivana Toskića "Priče iz Mahale" (**200 eura**)

nabavku novogodišnjih paketića za djecu
pripadnike romske i egipćanske populacije
(**150 eura**)

kao i učešće na Sajmu knjiga (**3000 eura**)

i koncerte Biseri narodnog melosa Crne Gore
(**2.300 eura**) koji su **dijelom namijenjeni i**
pripadnicima romske i egipćanske populacije

Za primjenu krovnog dokumenta koji se bavi pitanjem socijalne inkluzije Roma i Egipćana - Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana 2016-2020 i Akcionog plan za sprovođenje ove Strategije u 2017. godini, prema podacima iz izvještaja Regionalnog savjeta za saradnju, planirano je

16,83 miliona eura

dok je za primjenu Strategije potrošeno

10,4 miliona

(iz državnog budžeta **427 hiljada eura**, iz IPA fondova **549 hiljada**, za regionalnu izgradnju stambenih objekata **9,4 miliona eura** i od UNHCR-a **22,5 hiljade eura**)

Opštine

Većina opština je u 2017. godini sprovela konkurs za dodjelu sredstava za finansiranje projekata nevladinih organizacija, a jedna opština je finansirala projekte romskih/egipćanskih organizacija i projekte koji za cilj imaju rješavanje problema Roma i Egipćana.

Odgovor na zahtjev za slobodan pristup informacijama našoj organizaciji dostavilo je 11 opština. Šest od 12 opština koje su obuhvaćene istraživanjem je u toku 2017. godine sprovelo jedan ili dva javna konkursa za dodjelu sredstava za finansiranje projekata nevladinih organizacija. Prema podacima koji su dostavljeni našoj organizaciji konkurs u 2017. godini nije sprovodilo šest opština. Opštine koje su sprovodile konkurse većinom nijesu finansirale projekte NVO-a čiji je djelokrug poboljšanje položaja romske i egipćanske populacije. Takođe, većina opština koje su sprovodile konkurs odgovorile su da nijesu ni primile prijave organizacija koje se bave ovom tematikom.

Opština **TIVAT** je izdvojila skoro

9.000 eura

za aktivnosti socijalne inkluzije Roma i Egipćana

U 2017. godini sproveli su dva konkursa za nevladine organizacije gdje se prijavila jedna nevladina organizacija koja se bavi pitanjem romske i egipćanske populacije i čiji projekat je podržan sa

3.150 eura

Takođe, ova lokalna samouprava dostavila nam je bodovnu listu sa individualnim bodovima članova Komisije koji su ocjenjivali projekte

Opština **PLJEVLJA** je dodijelila

270 eura

za jednokratnu pomoć za Rome i Egipćane

U odgovoru našoj organizaciji kao aktivnosti na ovom polju navode to što je 16 djece romske i egipćanske populacije uključeno u obrazovni program

Opština **HERCEG NOVI** je, takođe, isplaćivala jednokratke socijalne pomoći, ali nije dostavila tačan iznos. Uz to, pružila je pomoć za izgradnju šest stambenih jedinica

u vrijednosti od
9.500 eura

za 23 pripadnika romske zajednice

Opština **NIKŠIĆ** je ukupno izdvojila

2.189 eura

za jednokratnu socijalnu pomoć, prostor za nevladine organizacije i podršku aktivnostima NVO

U odgovoru koji je **GLAVNI GRAD - PODGORICA** dostavio navodi se da aktivnosti za socijalnu inkluziju nijesu fokusirane posebno na Rome i Egipćane već se Akcioni plan za socijalnu inkluziju ove populacije sprovodi kroz Lokalni plan za unapređenje socijalne inkluzije - razvoj usluga socijalne i dječje zaštite u Glavnom gradu. Ova opština obezbjedila je u 2017. godini paketiće za novorođenu djecu, kupovinu školskog pribora za 336 djece, kao i obroke u Narodnoj kuhinji, u naselju u kojem žive Romi i Egipćani. Nije naveden ukupan iznos potrošenog novca.

Opštine **ULCINJ, BUDVA, BAR, KOTOR** nijesu izdvajale sredstva za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u 2017. godini. U odgovoru opštine Kotor se navodi da su obavljali redovne aktivnosti poput prevoza za učenike na teritoriji opštini Kotor, vodosnabdijevanja naselja Lovanja i obezbjeđivanja novogodišnjih paketića za djecu Roma i Egipćana. I opština **BERANE** je sprovodila redovne aktivnosti poput obilaska romskih i egipćanskih naselja, dodjele jednokratne socijalne pomoći, i pravne pomoći, ali nijesu naveli koliki iznos novca su potrošili.

Opštine Ulcinj i Budva nijesu sprovodile konkurs za nevladine organizacije, dok opštine Kotor, Pljevlja Berane, Nikšić, Bar i Herceg Novi na sprovedenom konkursu nijesu dodijeljivale projekte za nevladine organizacije koje se bave pitanjem Roma i Egipćana niti su se na konkursu prijave organizacije koje se bave ovim pitanjem. Ni u Glavnom gradu, konkursom za nevladine organizacije, nijesu finansirani projekti za poboljšanje položaja Roma i Egipćana. Opština **BIJELO POLJE** nam nije dostavila potpunu informaciju na osnovu koje se može zaključiti da li su i koliko novca izdvojili za ovu oblast.

Domaći fondovi

Državni fondovi su raspisivali konkurse i dio sredstava dodjeljivali romskim projektima/organizacijama.

Komisija za raspodjelu dijela prihoda od igre na sreću je finansijski podržala 11 projekata koji se odnose na poboljšanje položaja Roma i Egipćana za 2017. godinu u iznosu od

44.000 eura

Ovo tijelo više nije aktivno, uslijed promjene načina finansiranja nevladinih organizacija, a prije dvije godine podržalo je sljedeće organizacije i njihove projekte:

Spes

Za veće učešće Romkinja i Egipćanki u javnom i političkom životu Crne Gore

6.073 eura

Info Kultura

Humanitarna djelatnost skupljanje obuće, odjeće i školskog pribora za Rome, Egipćane i ostale ranjive grupe

2.303 eura

ARS Crna Gora u saradnji sa ugovaračima **NVO Mladi Romi** - Podignimo svijest za čistiji grad - podizanje svijesti građana o zaštiti životne sredine, posebno mladih RE populacije

2.890 eura

RAE Nikšić

Socijalna zaštita i humanitarna djelatnost za RAE populaciju u Nikšiću

2.444 eura

Romska Nada

Podrška legalizaciji neformalnih objekata romske i egipćanske populacije

1.302 eura

Centar za afirmaciju i razvoj zdravstva, kulture, obrazovanja i medija

Jačanje socijalne inkluzije Roma od predškolskog uzrasta do radno sposobne dobi u Glavnom gradu i opštinama Berane i Tivat

4.250 eura

Bjelopoljski demokratski centar

Socijalna inkluzija Roma - put do brže integracije u lokalnu zajednicu

5.921 eura

Osmijeh

Socijalizacija djece OSI i djece RAE populacije

6.750 eura

Sportski kutak

Socijalna inkluzija mladih iz RAE populacije kroz sport i zajednički organizovane sportske trenutke sa mladima iz neromske populacije

2.280 eura

Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava Crne Gore je spoveo dva konkursa u 2017. godini na kojima je podržano 18 projekata romskih/egipćanskih nevladinih organizacija i pojedinaca, u ukupnom iznosu od **85 hiljada eura**. Fond je podržao sljedeće projekte:

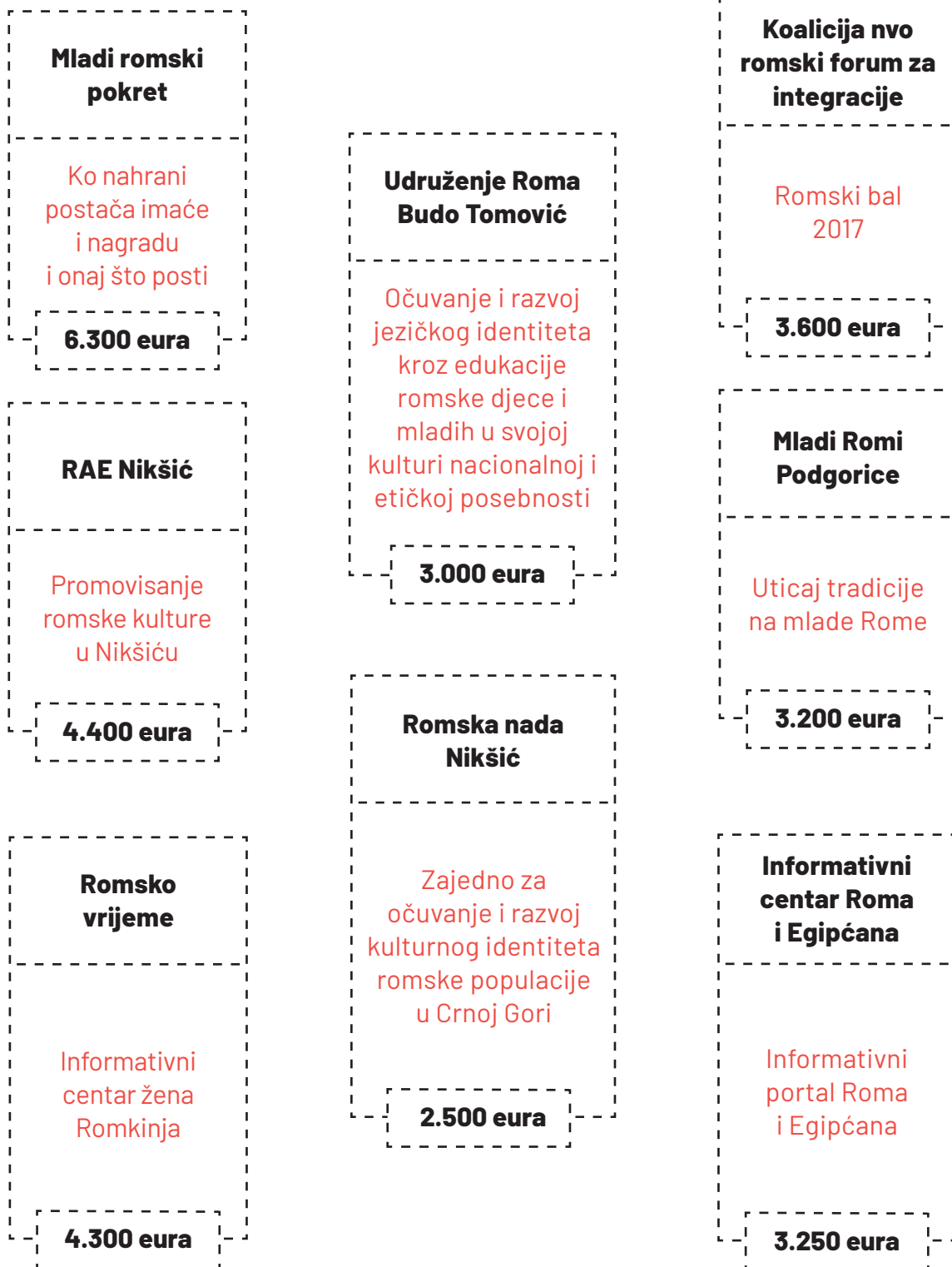
I KONKURS

NVO Romi u usponu	NVO Romi u sportu
Znanje nam otvara vrata budućnost	Protiv predrasuda i diskriminacije
3.000 eura	3.300 eura
Petar Martić	Sandra Avdula
Različitosti o kulturi i jeziku Roma kroz radionice	Budi i ti osnažena Romkinja
4.000 eura	3.000 eura

II KONKURS

Romski kulturni centar	Udruženje Roma Crne Gore	Romska duša
Uz razvoj kulture i tradicije imamo i budućnost	Romski radio - romski glas	Ramazanska noć
7.500 eura	12.000 eura	5.600 eura

EU fondovi

Projekte nevladinih organizacija koje se bave pitanjem Roma i Egipćana podržali su i strani fondovi i domaće/međunarodne organizacije

Evropska delegacija u Crnoj Gori podržala je sedam projekata za poboljšanje položaja RE koji se sprovode od kraja 2016. do prve polovine 2018. u ukupnom iznosu od

574.648 eura

Podržani su sljedeći projekti sljedećih organizacija/institucija/opština:

**NVO
Mladi Romi**

Povećanje
zaposlenosti
žena koje su dugo
nezaposlene

91.042 eura

**NVO
Mladi Romi**

Povećanje
zaposlenosti
i radnih prava
Roma sakupljača
otpada

70.109 eura

**Opština
Nikšić**

Trening i
zapošljavanje
predstavnik
romske i egipćanske
populacije u
opštini Nikšić -
zdravstveni RE
medijatori

79.701 eura

Help

Socijalna inkluzija Roma i Egipćana
kroz zapošljavanje

94.959 eura

Centar za istraživačko novinarstvo

Zaposli se i ispričaj priču

83.930 eura

Centar za socijalni rad Nikšić, Plužine, Šavnik

Zanatski call centar za
Rome i Egipćane

78.390 eura

Zavod za zapošljavanje

Korak bliže ka tržištu rada

76.517 eura

Help - Hilfe zur Selbsthilfe u Crnoj Gori je u 2017. godini realizovao sljedeće projekte:

“Socijalna inkluzija Roma i Egipćana kroz zapošljavanje”

106.887,87 eura

donator: CFCU

“Podrška socijalno-ekonomskoj stabilnosti na Zapadnom Balkanu 2017-2018”

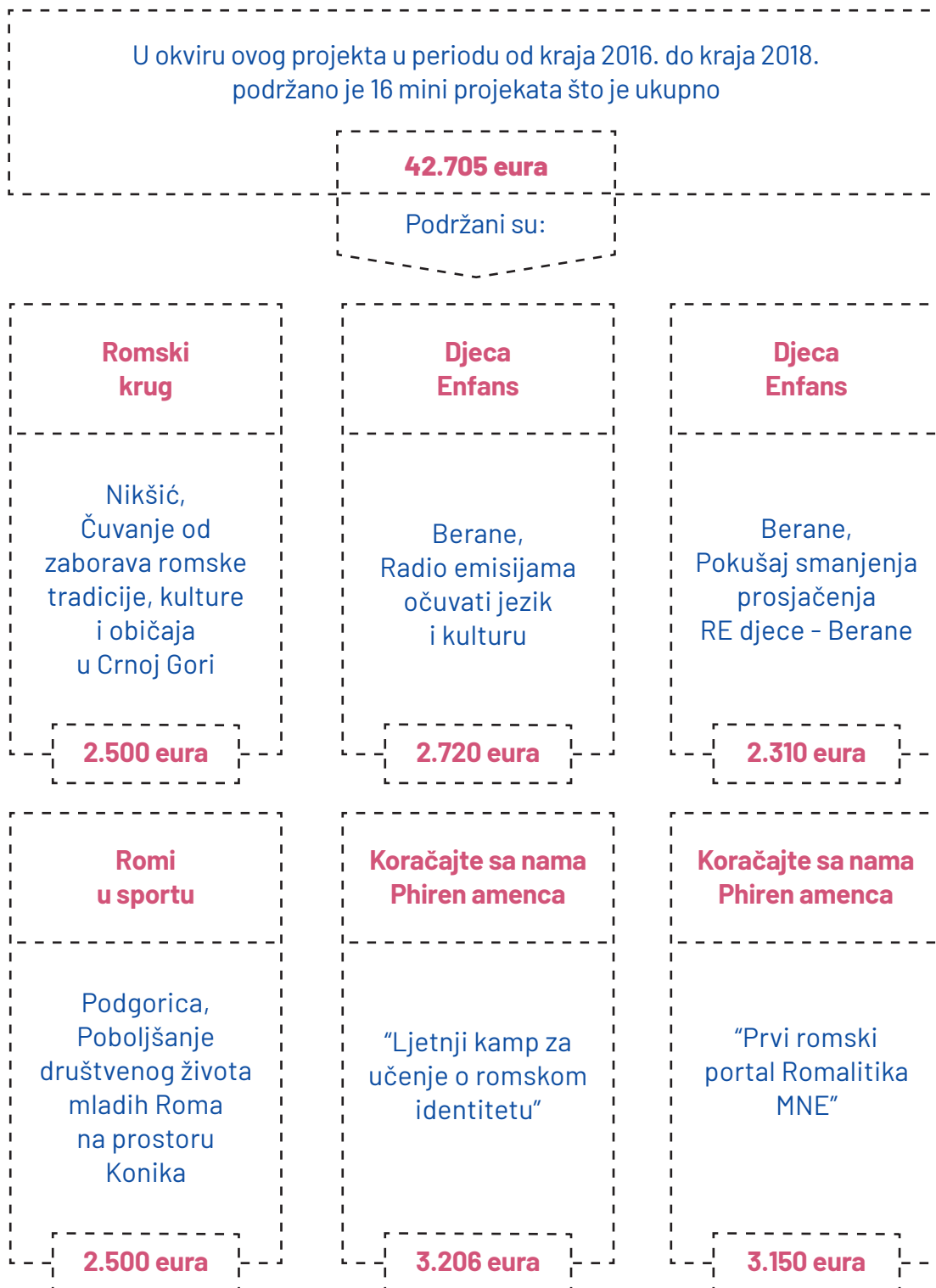
1.999.592 eura

donator: Ministarstvo inostranih poslova Njemačke

“Promocija i zaštita ljudskih prava Roma/kinja i Egipćana/ki i ostalih ranjivih grupa

1,212,249.31 eura

donator: Delegacije EU u Crnoj Gori

Ruža - Berane

Naše zdravlje

2.000 eura

RAE savjet kampa

Podgorica,
Promocija romske
književnosti
u Crnoj Gori

3.000 eura

DORRA

Podgorica,
Pravo na rad
kao osnov
ravnopravnosti
i socijane inkluzije

3.707 eura

Romska duša

Podgorica,
Osnaživanje
Romkinja
i njihova
zaštita

2.854 eura

**Udruženje Roma
Budo Tomović**

Nikšić,
Prevenција
narkomanije
i upotreba
psihoaktivnih
supstanci

2.330 eura

Romska nada

Nikšić, Prevenција
nasilja u porodici i
dječijeg prosjačenja
kod romske
i egipćanske
populacije ka
kvalitetnoj i
efektivnoj integraciji
iste populacije

3.592 eura

PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE FINANSIRANJA JAVNIH POLITIKA ZA ROME

- **Unaprijediti transparentnost institucija koje su zadužene za sprovođenje Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana 2016 - 2020.**

Kroz ovo istraživanje, tim Romske organizacije mladih “Koračajte sa nama - Phiren Amenca” suočio se sa problemom prikupljanja podataka o aktivnostima i sredstvima koja su potrošena za sprovođenje Strategije. Na sajtovima institucija koje imaju važne obaveze u ovom procesu nije bilo moguće pronaći sve podatke na jednom mjestu niti precizno utvrditi koje aktivnosti su sprovedene i iz kojeg izvora finansiranja. Takođe, podatke o sprovođenju Strategije koji su dio izvještaja međunarodnih organizacija i institucija trebalo bi **unifikovati i objaviti na sajtu domaćih institucija**. Trebalo bi pronaći mehanizam za vođenje evidencije o izdvajanju sredstava i pružanju usluga za pripadnike romske i egipćanske populacije kako bi se precizno znalo koje su aktivnosti sprovedene u cilju implementacije Strategije, kolika sredstva su utrošena i kakvi su efekti tog rada. Uz to, transparentnost institucija bi trebalo unaprijediti i kroz poštovanje zakonskog roka za dostavljanje informacija od značaja koje potražuju nevladine organizacije.

- **Ministarstva bi kroz sistem decentralizovanog planiranja finansiranja projekata trebalo da stvore prostor za kvalitetne projekte koji se bave tematikom koja se tiče poboljšanja položaja romske i egipćanske manjine.**

U radu ranijih državih tijela koja su se bavila dodjelom sredstava za projekte nevladinih organizacija, nije bilo posebne oblasti u kojoj bi se finansirali projekti za romsku i egipćansku inkluziju. Često nije ni bio znatan broj kvalitetnih predloga projekata za ovu oblasti. Takođe, uvođenjem novog sistema decentralizovanog planiranja kojim su institucije utvrdile prioritete oblasti za finansiranje projekata,

socijalna inkluzija Roma i Egipćana nije prepoznata kao poseban prioritet, osim kod Ministarstva za ljudska i manjinska prava, već mogu biti dio oblasti koja se odnosi na zaštitu i promociju ljudskih prava. Stoga, smatramo da bi promjenu načina finansiranja nevladinih organizacija na državnom nivou, trebalo iskoristiti za dodatno zagovaranje kako bi se socijalna inkluzija prepoznala kao važan prioritet i kod ostalih institucija.

- **Oснаžiti nevladine organizacije koje u svom fokusu imaju probleme romske i egipćanske zajednice na lokalnom i državnom nivou za upravljanje projektima**

S obzirom na to da u većini opština nije bilo prijavljenih projekata koji za cilj imaju poboljšanje položaja romske i egipćanske populacije, treba dodatno osnaživati romske i egipćanske organizacije na lokalnom nivou kako bi ojačale svoje administrativne kapacitete, unaprijedile vještine pisanja projekata i apliciranja na postojeće konkurse lokalnih samouprava i dostupnih fondova. Uz to, trebalo bi unaprijediti transparentnost postojećih organizacija i pojedinaca koji dobijaju finansijsku podršku za projekte u cilju socijalne inkluzije Roma i Egipćana. Gotovo sve organizacije koje su dobile finansijsku podršku od strane Fonda za manjine za projekte za Rome nemaju izrađen veb sajt, dok organizacije koje su dobile podršku od Ministarstva za ljudska i manjinska prava nemaju kreirane, pored veb sajtova, ni naloge na društvenim mrežama. Neophodno je ojačati kapacitete nevladinih organizacija kako bi izradile veb sajtove i redovno objavljivale sve informacije o aktivnostima i donacijama na istim u cilju transparentnije javne potrošnje za socijalnu inkluziju Roma.

- **Unaprijediti nivo transparentnosti postupka dodjele sredstava NVO-ima, rezultata konkursa i trošenja sredstava i evaluacije odobrenih projekata na lokalnom nivou i od strane javnih fondova**

Opštine koje su sprovodile javne konkurse za nevladine organizacije su to učinile po osnovu Odluke o kriterijumima, načinima i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama. Ove odluke, kao i javni konkurs, odluke o raspodjeli sredstava i informacije o podržanim projektima objavljene su na veb stranicama opština. Iako većina opština objavljuje zbirne bodovne liste za ocijenjene projekte, u svim opštinama ne postoji praksa objavljivanja individualnih bodovnih lista. Takođe, praksa objavljivanja individualnih bodovnih lista ne postoji ni u Fondu za zaštitu i ostvarivanje prava manjina.

